

La Sibil·la i l'inxaneta coronen la UNESCO

Els castells i el Cant de la Sibil·la, dues noves aportacions al patrimoni immaterial de la humanitat de la UNESCO, que ja havia reconegut la Patum, el Tribunal de les Aigües i el Misteri d'Elx.

La setmana passada, el Comitè Intergovernamental per a la Salvaguarda del Patrimoni Immaterial de la UNESCO va elegir per inscriure a la seva llista el Cant de la Sibil·la, una joia musical medieval conservada a Mallorca –que també s'interpreta periòdicament a Barcelona, Ontinyent (Vall d'Albaida) i l'Alguer– i els castellers –gràcies a una iniciativa promoguda fa més de quatre anys per la revista *Castells*, que aviat va comptar amb el suport de la Coordinadora de Colles Castelleres i UNESCOcat i, més tard, de la Generalitat.

“Ha estat una iniciativa de la societat civil –destacava l'editor de *Castells*, Jordi Roigé– i els polítics s'hi han afegit en l'últim estadi del procés. Els polítics han donat forma a tot un seguit de treballs elaborats per la gent concernida, castellers i afeccionats; per això la gent no ho percep com una dèria de l'administració, sinó com una cosa molt seva.”

La idea de presentar els castells a la llista del patrimoni immaterial va sortir, segons que explica Roigé, el mateix dia que la Patum de Berga aconseguí aquest reconeixement, durant una reunió del consell assessor de la revista *Castells*. Això era el 25 de novembre del 2005. Abans ja s'havia declarat patrimoni immaterial el Misteri d'Elx i l'any passat es va aprovar la incorporació del Tribunal de les Aigües de València.

Els primers impulsors de la candidatura dels castells de seguida obtingueren el suport de la coordinadora de co-

lles castelleres i del Centre UNESCO de Catalunya, UNESCOcat. En aquell moment la Generalitat, a través del Departament de Cultura, no s'hi va afegir. Ho féu més endavant, a través del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional, quan entrà a dirigir-lo Ramon Fontdevila. Roigé considera un encert que hi implicaren també el president del Parlament, Ernest Benach, i aconseguiren així una moció a favor de la candidatura dels castells amb l'acord unànime del Parlament de Catalunya. “La moció unànime del Parlament i el posterior degoteig de mocions semblants als ajuntaments on els castells són tradició” va donar un impuls final a una cursa que ha estat llarga.

“Ens fa molta il·lusió que aquest viatge Valls-Nairobi de quatre anys hagi acabat bé”, resumeix Roigé.

El trajecte ha estat complex. “La part catalana ha estat molt bé. Vàrem aconseguir el consens de tots els partits i l'ajuda de la Generalitat. Però Catalunya no té competències en matèria de la UNESCO i la candidatura l'havia de fixar l'estat. Fa un any vam anar a París a presentar-la formalment a la seu de la UNESCO i la rebuda i el suport de l'ambaixada espanyola van ser positius.”

La racionalització dels criteris de les candidatures a patrimoni de la humanitat també han ajudat a l'aprovació dels castells i el Cant de la Sibil·la. “L'elecció del Misteri o la Patum –explica el director de Patrimoni d'UNESCOcat, Lluís Garcia– van ser diferents, perquè hi havia un tribunal que elegia amb

criteris subjectius els candidats, però ara s'han establert uns criteris molt més clars. És difícil que et tombin la candidatura l'últim dia perquè el procés ja va fent caure els candidats que no reuneixen les condicions.” En el cas del Cant de la Sibil·la (vegeu pàgina 73), UNESCOcat va oferir assessorament informatiu als impulsors de la iniciativa en un moment molt inicial del procés que han impulsat el govern balear, el Consell de Cultura Popular i el bisbat de Mallorca.

Una novetat d'aquesta nova llista de la UNESCO és que reconeix el patrimoni immaterial però també li atorga un plus de responsabilitat, confereix als nous inscrits una certa funció d'ambaixadors de la UNESCO.

Com explica Roigé, “d'acord amb la convenció de la UNESCO per a la salvaguarda del patrimoni immaterial, allò que és inscrit en aquesta llista, com ara els castells, adquireix el compromís de salvaguardar el patrimoni immaterial en general i passa a ser una mena d'ambaixador de la UNESCO”. La inscripció dona als castells “un grau de solidesa i maduresa reconegut i molt important”.

Aclareix Lluís Garcia que “la finalitat de la llista no és protegir més les coses consolidades sinó donar visibilitat a la convenció”, i explica que “els castells aniran molt bé per a conscienciar sobre el patrimoni cultural immaterial”.

També recorda que l'estat no ha de protegir o defensar els castells, perquè això és responsabilitat de la Generalitat, però pensa que, en aquest cas, atesa la bona salut dels castells, no ha de ser una “protecció paternalista”, sinó més centrada a “promoure'n la investigació, garantir-ne la transmissió i la difusió”, una missió que ja és mig garantida amb diverses accions: “Si es crea un museu casteller, com el que es fa a Valls –diu Garcia–, ja es treballa en bona direcció; si es fan esforços perquè els castells surtin més als mitjans de comunicació, ja es va avançant.”

Però, “primer de tot”, segons Roigé, la inclusió dels castells a la llista de patrimoni immaterial és “una bona notícia per a fer créixer l'autoestima del país, que sempre va bé, i en aquest moment encara més”. Està convençut que el reconeixement també “assegura que la pràctica dels castells continuarà amb la

Segons la UNESCO, els castells “podran promoure el patrimoni cultural immaterial com a instrument d’enfortiment de la cohesió social”.

potència i la fortalesa que té ara, i encara més”. I espera que “esperoni iniciatives semblants que, això sí, hauran de tenir en compte que és un procés llarg de més de dos anys, com a mínim.”

Finalment, la UNESCO va aprovar la inclusió dels castells tot fent palès que “la població de Catalunya conside-

ra que la tradició de les torres humanes forma part integrant de la seva identitat cultural. Aquesta tradició es transmet de generació en generació, cosa que confereix als membres de la comunitat un sentiment de continuïtat, cohesió social i solidaritat”. La UNESCO resol que “la seva inscripció en la llis-

ta representativa podrà promoure el patrimoni cultural immaterial com a instrument d’enfortiment de la cohesió social, i fomentar al mateix temps el respecte al diàleg cultural i la creativitat humana.”

Àlex Milian